

Lausuntopyyntö STM 2015

1. Vastaajatahon virallinen nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Kuntarahoitus Oyj

2. Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Sirpa Ala-Heikkilä

3. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Vastaajien määrä: 1

Nimi	Asema organisaatiossa	Matkapuhelin	Sähköposti
Mikko Pukkinen	Senior Advisor	0501272	mikko.pukkinen@kuntarahoitus.fi

4. Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimituksessa

Vastaajien määrä: 1

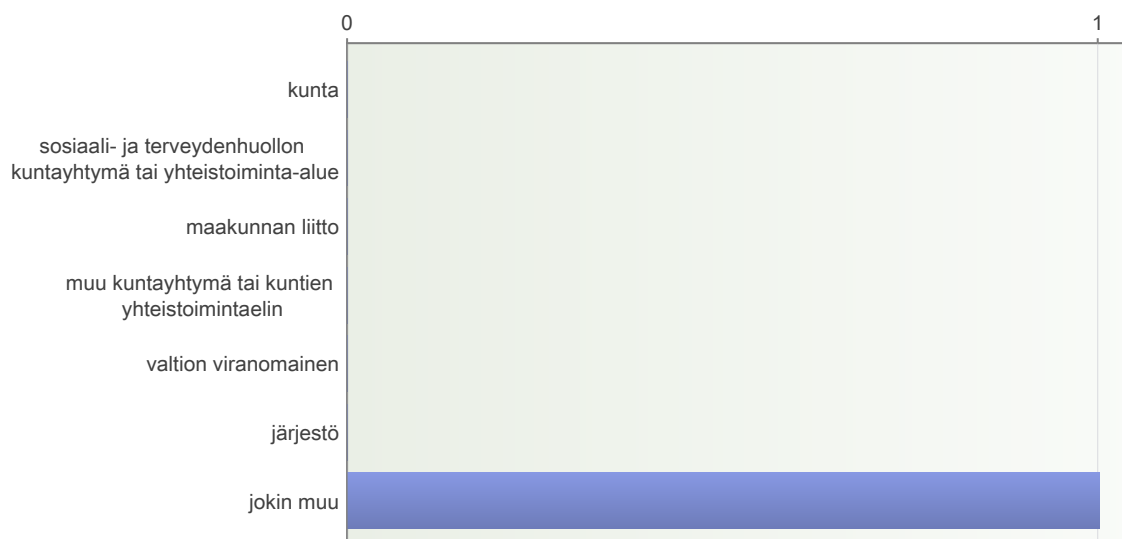
09.02.2016
----

5. Toimielimen nimi

Ei vastauksia.

6. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

7. Kunta numero tilastokeskuksen luokituksessa

Ei vastauksia.

8. 1. Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Onko nykyinen maakuntajako oikea peruste itsehallintoalueiden muodostamiselle?

Ei vastauksia.

9. 2. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

10. 3. Tämä kysymys vain kuntien valtuustoille: Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Minkä nykyisen maakunnan pohjalta muodostettavaan itsehallintoalueeseen kuntanne katsoo perustelluksi kuulua? (liite: Manner-Suomen maakunnat)

Ei vastauksia.

11. 4. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

12. 5. Itsehallintoalueet järjestävät sote-palvelut joko yksin tai lailla säädettyjen kolmen itsehallintoalueen täytyy järjestää palvelut yhdessä sopimalla toisen itsehallintoalueen kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on jatkossa maassa 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään. Miten arvioitte tehtyä ratkaisua?

Ei vastauksia.

13. 6. Minkä kriteerien perusteella tulisi päättää siitä, mitkä kolme itsehallintoaluetta järjestävät sosiaali- ja terveystalvet muiden itsehallintoalueiden kanssa? Voit valita yhden tai useampia
Ei vastauksia.

14. 7. Itsehallintoalueet tulevat tarvitsemaan yhteistyökumppaneita palveluiden järjestämisessä. Mikä tai mitkä ovat alueellenne luontaiset yhteistyösuunnat?
Ei vastauksia.

15. 8. Jos se itsehallintoalue, johon katsotte kuntanne kuuluvan, osoittautuu myöhemmin tehtävän päätöksen johdosta sellaiseksi itsehallintoalueeksi, joka ei vastaa itsenäisesti sote-palvelujen järjestämisestä, onko sillä vaikutusta kunnan kantaan siitä, mihin itsehallintoalueeseen kunnan tulisi kuulua?
Ei vastauksia.

16. 9. Voitte perustella edellistä vastaustanne.
Ei vastauksia.

17. 10. Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät: pelastustoimen tehtävät, maakuntien liittojen tehtävät ja ELY-keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät sekä lisäksi mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto. Mitä muita tehtäviä olisi mielestänne tarkoituksenmukaista siirtää itsehallintoalueille?
Ei vastauksia.

18. 11. Millä keinoin tulisi varmistaa itsehallintoalueiden ja kuntiin jäävien tehtävien välinen yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä?
Ei vastauksia.

19. 12. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen aluelinjauksesta.
Ei vastauksia.

20. 13. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksesta.
Vastaajien määrä: 1
-

05.02.2016

Lausunto hallituksen linjauksista itsehallintoaluejaon perusteiksi ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi
Viite: lausuntopyyntö STM 068:00/2015

Lausuntopyynnön mukaan myös muut kuin jakelussa mainitut tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa. Tämän johdosta Kuntarahoitus Oyj antaa jäljempänä olevan kannanoton sisältäen lausuntopyyntökyselyn 13 kohdan mukaisesti vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksista.

1. Kuntarahoituksen toimintamalli ja kuntien yhteinen varainhankintajärjestelmä

Kuntarahoitus Oyj on kuntien määräysvallassa oleva rahoituslaitos, joka harjoittaa luottolaitoslaissa tarkoitettua luottoyhteisön toimintaa Euroopan Unionin pankkisääntelyn (Basel III, CRR, CRD IV) alaisuudessa. Kuntarahoitus kuuluu taseella mitattuna Suomen kolmen suurimman rahoituslaitoksen joukkoon, se on systeemisesti merkittävä rahoituslaitos ja sen taseen loppusumma ylittää 30 miljardia euroa, jonka johdosta Kuntarahoitus on toiminut 1.1.2016 alkaen Euroopan Keskuspankin suorassa valvonnassa. Kuntarahoituksen tehtävänä on turvata kuntien ja kuntaenemmistöisten yhteisöjen sekä sosiaalisen asuntotuotannon rahoitus kilpailukykyisesti ja EU:n valtioneuvoston päätösten mukaisesti kaikissa markkinatilanteissa.

Kuntarahoituksen varainhankinnan takaa Kuntien takauskeskus. Tämän vuoksi Kuntarahoituksen asiakaskunta on Kuntien takauskeskuksesta annetulla lailla rajattu kuntiin ja niiden määräysvallassa oleviin yhteisöihin sekä ARA:n yleishyödyllisiksi nimeämiin toimijoihin. Kuntien kilpailuttaessa luotonottonsa on rahoitus avointa, läpinäkyvää ja markkinaehtoista. Kuntarahoitus voi rahoittaa vain Kuntien takauskeskuksesta annetun lain mukaisia tahoja, kun muilla rahoituslaitoksilla ei ole tätä rajoitusta. Kuntarahoituksen markkinaosuus kuntakonsernien koko lainakannasta on noin 46 % ja emokuntien osalta noin 56 %. EU:n vakavaraisuusasetuksen (CRR 114 – 115 §) mukaan saamisilla Suomen valtiolta on pankkien vakavaraisuuslaskennassa riskipaino 0 %. Saamiset alue- ja paikallisviranomaisilta, joilla on veronkanto-oikeus, rinnastetaan saamisiin valtiolta. Kaikki Kuntarahoituksen myöntämät luotot ja leasing-sopimukset ovat nollariskiluokassa, koska rahoitus on myönnetty joko suoraan kunnalle, kunnan määräysvallassa olevalle yhteisölle, jolla on kunnan omavelkainen takaus, tai yleishyödylliseen asuntotuotantoon, jossa on kiinteistövakuudet ja valtion täytetäkaus. Kuntarahoituksen varainhankinnan takaa Kuntien takauskeskus, jonka vuoksi yhtiön liikkeeseen laskemat velkasitoumukset luetaan keskeisten vertailumaiden valtioneuvoston päätösten mukaisesti nollariskiluokkaan EU-alueella. Kuntien yhteinen varainhankintajärjestelmä nojautuu jatkossakin asiakassaattavien nollariskisyyteen.

Kunnat omistavat Kuntarahoituksen osakkeista 53,34 %, Keva 30,66 % ja Suomen valtio 16,00 %. Kuntien toimeksianto Kuntarahoitukselle on huolehtia kuntasektorin rahoituksen saatavuudesta ja kilpailukykyisyydestä.

Valtion omistajapolitiikan mukaan Kuntarahoituksen erityistehtävänä on turvata valtion tukeman asuntojen uustuotannon ja perusparannuksen edullinen rahoitus (Valtioneuvoston kanslia, omistajaohje 26.6.2013). Valtion tulo osakkaaksi vuonna 2009 tähtäsi sosiaalisen asuntotuotannon jatkuvuuden turvaamiseen yli globaalin finanssikriisin. Valtion 20,0 miljoonan euron osakepääoman ehtoinen panostus mahdollisti 5,15 miljardin euron määrällisen sosiaalisen asuntotuotannon toteuttamisen, joka merkitsi 43.000 asunnon rakentamista.

Kuntarahoituksen toiminta nojautuu näin ollen kokonaisuudessaan julkisen sektorin antamaan mandaattiin (public policy mandate), jolla seikalla on merkitystä arvioitaessa Kuntarahoituksen asemaa ns. promotional bank –luottolaitoksena.

Kuntien, Kuntarahoituksen ja Kuntien takauskeskuksen (KTK) muodostamassa rahoitusjärjestelmässä Kuntarahoituksen rooli on rahoituksen välitys kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta kunnille. KTK antaa takauksen Kuntarahoituksen varainhankinnalle, ja vastaavasti Kuntarahoitus panttaa rahoitussuorituksensa vastavakuudeksi KTK:lle. Jäsenkunnat vastaavat viime kädessä KTK:n vastuista kapitaatioperiaatteella (€/asukas). Kuntien asukaslukuun perustuva viimesijainen vastuu voi aktualisoitua vain koko kansantalouteen kohdistuvan kansainvälisen talousromahduksen myötä. Vastuu kunnan lainoista kohdistuu kuntalaisiin samalla tavalla, kuin vastuu valtion lainoista kaikkiin kansalaisiin. Tällä hetkellä kuntien takausvastuu (€/asukas) kattaa myös valtion sosiaalisen asuntotuotannon rahoituksen, joka seikka olisi korjattavissa valtion jäsenyydellä takauskeskuksessa.

Kuntarahoituksen maksukykyisyyden turvaamiseksi kaikissa oloissa on luotu erilaisia järjestelyjä.

Varainhankinta on hajautettu usealle pääomamarkkinalle. Kuntarahoituksella on vahva likviditeettisalkku.

Kuntarahoitus on Suomen Pankin rahapolitiikan vastapuoli ja voi nostaa keskuspankista luottoa likviditeettitilanteen sitä vaatiessa. Lisäksi yhtiöllä on kassanhallinnan välineenä 4 miljardin euron Euro Commercial Paper –ohjelma, jolla voidaan hankkia nopeasti alle vuoden pituista rahoitusta.

2. Itsehallintoalueiden/maakuntien rahoitus

2.1. Tulojen kerääminen ja rahoituksen kohdentaminen maakunnille

Esillä olevista rahoitusmalleista Kuntarahoitus on pitänyt parhaana maakuntien omaa verotusoikeutta joko ainoana tai valtion rahoitusta täydentävänä rahoituslähteenä. Vallan ja vastuun tasapaino on merkittävä argumentti, mutta maakuntien taloudenpidon kannalta oleellisinta on se, että oma verotusoikeus takaisi velkasaamisten nollariskisyyden (CRR 115 artiklan 2. kpl) ja sitä kautta edullisen varainhankinnan kaikissa markkinatilanteissa.

Sote- ja itsehallintoalueuudistukselle asetetuista aikatauluista johtuu, että rahoitus tultaneen toteuttamaan ainakin alun siirtymäkauden ajan valtion rahoitusmallin pohjalta.

Valtion rahoitusmallissa voidaan tulojen kerääminen toteuttaa mm. erillisen sote-veron muodossa tai osana ansiotuloverotusta. Kuntarahoituksen kannalta verotulojen keräämisen tapa valtion rahoitusmallissa on sinänsä merkityksetön, mutta tärkeää on huolehtia siitä, että kunnat kykenevät hoitamaan jäljelle jäävät tehtävänsä ja veloitteensa tulevaisuuden verotuloillaan.

Rahoitus voidaan kohdentaa maakunnille valtion talousarviosta joko yleiskatteellisena laskennallisena valtionosuutena maakuntien yleisiin menoihin tai sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen kustannuksiin, tai koota valtion keräämä sote-rahoitus rahastoon, joka tasaten vuosittaisia vaihteluja osoittaa rahoituksen laskennallisilla valtionosuuskriteereillä maakunnille. (Muistio 19.10.2015 / VM, STM).

2.2. Maakuntien investointien ja käyttötalouden rahoitus

Maakuntien rahoitushuollon turvaamiseen tarvitaan lainanottoa, koska verorahoitus on vuositasoinen tuloerä, ja maakuntaveromallissakin menoihin olisi käytössä lähtökohtaisesti vain vuosittainen verokertymä. Maakunnat voinevat, kuten kunnat, olla vuositasolla alijäämäisiä, mutta tasapaino on saavutettava neljän vuoden kuluessa. Investointeja ei voida käytännössä toteuttaa taserahoituksella, vaan niihin tarvitaan pitkäkestoisia rahoitusjärjestelyjä.

Paikallis- ja aluehallinnon varainhankinta voi tapahtua eri muodoissa. Kaikissa eurooppalaisissa Suomen vertailumaissa on Kuntarahoituksen kaltainen rahoituslaitos, joka on julkisen sektorin omistuksessa ja jonka varainhankinnalla on valtion, osavaltion tai kuntien takaus. Mikäli tällaista järjestelmää ei ole, ollaan sitä luomassa (esimerkiksi Ranska ja UK). Tarve kuntaomisteisen rahoituslaitoksen olemassaoloon perustuu rahoituksen saatavuuden turvaamiseen sellaisissakin markkinatilanteissa, joissa markkinaehtoisen rahoituksen kustannus on merkittävän korkea, tai investointien edellyttämää pitkäaikaista rahoitusta ei ole saatavilla.

Suomessa Kuntarahoitus huolehtii omistajiensa rahoituksesta, mutta toiminta on markkinaehtoista, koska kunnat poikkeuksetta kilpailuttavat lainanottonsa. KTK-takausjärjestelmän puitteissa Kuntarahoitus voi lain mukaan rahoittaa ainoastaan kuntia ja niiden määräysvallassa olevia yhteisöjä ja sosiaalista asuntotuotantoa. Kuntakonsernien korollinen vieras pääoma on tällä hetkellä yhteensä 33.0 miljardia euroa, josta Kuntarahoituksen markkinaosuus on 46 % (emokunnat 56 % ja konserniyhtiöt 37 %).

Kuntarahoitus katsoo, että maakunnat on pidettävä kuntien yhteisen varainhankintajärjestelmän piirissä ja kuntien takauskeskuksen jäseninä. Tämä edellyttää, että maakunnat ovat vakavaraisuusasetuksen (CRR-asetuksen) 115 artiklan mukaisesti nollariskisiä, jonka edellytyksenä puolestaan on maakuntien verotusoikeus tai valtion takaus niiden varainhankinnalle. Yhteiseen varainhankintajärjestelmään kuulumisen mahdollistaa sen, että maakunnille siirtyvän toiminnan rahoituskustannukset voidaan pitää kuntien korkotasolla.

Mikäli maakuntien varainhankinta irrotettaisiin kuntasektorin varainhankinnasta ja luotaisiin rinnakkainen

järjestelmä, joka nojautuisi valtion takaukseen, joutuisi valtio takaamaan kaikkien luotonantajien saatavat maakunnilta, jolloin valtion takausvastuut kasvaisivat merkittävästi.

Mikäli Kuntarahoitus ei voisi rahoittaa maakuntia, merkitsisi se kilpailun heikkenemistä varsinkin pitkän maturiteetin rahoituksen tarjonnassa ja sitä kautta korkokustannusten nousua. Kuntarahoitukselle muutos merkitsisi asiakasrahoituksen volyymin laskua ja hajautusedun menettämistä, jolloin varainhankinta kallistuisi ja kuntien rahoituskustannukset kasvaisivat.

3.Omaisuuuden ja velkojen siirto

Kuntien ja kuntayhtymien sote-kiinteistöomaisuuden siirrossa maakunnille tai valtakunnalliselle maakuntien omistuksessa olevalle kiinteistöyhtiölle siirtyä myös velkoja. Käytettävissä olevien tietojen mukaan siirto tapahtuu ns. jakautumismallilla, jolloin lainat jaettaisiin siirtyvien tilojen suhteessa. Seuraava laskelma on suuntaa-antava:

KUNTASEKTORIN TILAT 37.4 Milj. m²
josta sote-tilojen osuus arviolta (25 %) 9.3
jää kunnille (75 %)28.1

KUNTASEKTORIN VELAT33.0 Mrd €
josta soten osuus (25 %) 8.2
jää kunnille (75 %)24.8

Siirron kohteena ei ole kuntasektorin velkamassa, vaan suuri määrä yksittäisiä kuntien ja kuntayhtymien sekä niiden omistamien tai niiden määräysvallassa olevien yhteisöjen velkasitoumuksia eri luottolaitoksille.

Velallisen vaihdos edellyttää lain mukaan velkojan ja takaajan suostumusta. Kuntarahoituksen suostumus on annettavissa vain sillä edellytyksellä, että siirronsaaja täyttää KTK-lain edellytykset ja on nollariskinen. Mikäli edellytys ei täyty, ei velkaa voida siirtää.

Liikepankkien ja muiden rahoituslaitosten osalta on todettava, että niidenkin osalta riskitason nousu johtaa lainojen uudelleen hinnoitteluun.

4.Yhteenveto

Edellä olevilla perusteilla Kuntarahoitus esittää, että

1.Kuntien yhteisestä varainhankintajärjestelmästä ei irroteta maakunnille siirtyvien tehtävien rahoitusta, vaan muodostettavat maakunnat pidetään nykyisen järjestelmän piirissä.

2.Tämä edellyttää sitä, että maakunnat ovat vakavaraisuusasetuksen (CRR-asetus 115 artikla) mukaisesti nollariskisiä, jonka edellytyksenä on valtion rahoitusmallissa valtion takaus niiden ottamille luotoille.

Mikäli siirtymäkauden jälkeen otettaisiin käyttöön maakuntien verotusoikeus, toteutuisi nollariskisyys verotusoikeudella.

3.Lisäksi valtion ja maakuntien on oltava Kuntien takauskeskuksen jäsenyhteisöjä, jolloin eri tahot vastaavat Kuntarahoituksen kautta toteutuneesta varainhankinnasta omalta osaltaan.

Velkojen siirto maakunnille edellyttää velkojen suostumusta. Kuntarahoituksen osalta velkoja ei voida siirtää, mikäli maakunnat eivät ole nollariskisiä.

Maakuntien nollariskisyys merkitsee myös sitä, että mikäli sote-kiinteistöomaisuus siirtyy maakuntien määräysvallassa olevalle kiinteistöyhtiölle, on kiinteistöyhtiökin nollariskinen, edellyttäen, että maakunnat antavat takauksen kiinteistöyhtiön lainoille.

Kuntarahoitus Oyj

05.02.2016

Lausunto hallituksen linjauksista itsehallintoaluejaon perusteiksi ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi

Viite: lausuntopyyntö STM 068:00/2015

Lausuntopyynnön mukaan myös muut kuin jakelussa mainitut tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa. Tämän johdosta Kuntarahoitus Oyj antaa jäljempänä olevan kannanoton sisältäen lausuntopyyntökyselyn 13 kohdan mukaisesti vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksista.

1.Kuntarahoituksen toimintamalli ja kuntien yhteinen varainhankintajärjestelmä

Kuntarahoitus Oyj on kuntien määräysvallassa oleva rahoituslaitos, joka harjoittaa luottolaitoslaissa tarkoitettua luottoyhteisön toimintaa Euroopan Unionin pankkisääntelyn (Basel III, CRR, CRD IV) alaisuudessa.

Kuntarahoitus kuuluu taseella mitattuna Suomen kolmen suurimman rahoituslaitoksen joukkoon, se on systeemisesti merkittävä rahoituslaitos ja sen taseen loppusumma ylittää 30 miljardia euroa, jonka johdosta Kuntarahoitus on toiminut 1.1.2016 alkaen Euroopan Keskuspankin suorassa valvonnassa.

Kuntarahoituksen tehtävänä on turvata kuntien ja kuntaenemmistöisten yhteisöjen sekä sosiaalisen asuntotuotannon rahoitus kilpailukykyisesti ja EU:n valtioneuvoston mukaisesti kaikissa markkinatilanteissa.

Kuntarahoituksen varainhankinnan takaa Kuntien takauskeskus. Tämän vuoksi Kuntarahoituksen asiakaskunta on Kuntien takauskeskuksesta annetulla lailla rajattu kuntiin ja niiden määräysvallassa oleviin yhteisöihin sekä ARA:n yleishyödyllisiksi nimeämiin toimijoihin. Kuntien kilpailuttaessa luotonottonsa on rahoitus avointa, läpinäkyvää ja markkinaehtoista. Kuntarahoitus voi rahoittaa vain Kuntien takauskeskuksesta annetun lain mukaisia tahoja, kun muilla rahoituslaitoksilla ei ole tätä rajoitusta. Kuntarahoituksen markkinaosuus kuntakonsernien koko lainakannasta on noin 46 % ja emokuntien osalta noin 56 %. EU:n vakavaraisuusasetuksen (CRR 114 – 115 §) mukaan saamisilla Suomen valtiolta on pankkien vakavaraisuuslaskennassa riskipaino 0 %. Saamiset alue- ja paikallisviranomaisilta, joilla on veronkanto-

oikeus, rinnastetaan saamisiin valtiolta. Kaikki Kuntarahoituksen myöntämät luotot ja leasing-sopimukset ovat nollariskiluokassa, koska rahoitus on myönnetty joko suoraan kunnalle, kunnan määräysvallassa olevalle yhteisölle, jolla on kunnan omavelkainen takaus, tai yleishyödylliseen asuntotuotantoon, jossa on kiinteistövakuudet ja valtion täytetakausta. Kuntarahoituksen varainhankinnan takaa Kuntien takauskeskus, jonka vuoksi yhtiön liikkeeseen laskemat velkasitoumukset luetaan keskeisten vertailumaiden valtioneuvoston takausjärjestelmien tavoin nollariskiluokkaan EU-alueella. Kuntien yhteinen varainhankintajärjestelmä nojautuu jatkossakin asiakassaatavien nollariskisyyteen.

Kunnat omistavat Kuntarahoituksen osakkeista 53,34 %, Keva 30,66 % ja Suomen valtio 16,00 %. Kuntien toimeksianto Kuntarahoitukselle on huolehtia kuntasektorin rahoituksen saatavuudesta ja kilpailukykyisyydestä.

Valtion omistajapolitiikan mukaan Kuntarahoituksen erityistehtävänä on turvata valtion tukeman asuntojen uustuotannon ja perusparannuksen edullinen rahoitus (Valtioneuvoston kanslia, omistajaohjaus 26.6.2013). Valtion tulo osakkaaksi vuonna 2009 tähtäsi sosiaalisen asuntotuotannon jatkuvuuden turvaamiseen yli globaalin finanssikriisin. Valtion 20,0 miljoonan euron osakepääoman ehtoinen panostus mahdollisti 5,15 miljardin euron määräisen sosiaalisen asuntotuotannon toteuttamisen, joka merkitsi 43.000 asunnon rakentamista.

Kuntarahoituksen toiminta nojautuu näin ollen kokonaisuudessaan julkisen sektorin antamaan mandaattiin (public policy mandate), jolla seikalla on merkitystä arvioitaessa Kuntarahoituksen asemaa ns. promotional bank –luottolaitoksena.

Kuntien, Kuntarahoituksen ja Kuntien takauskeskuksen (KTK) muodostamassa rahoitusjärjestelmässä Kuntarahoituksen rooli on rahoituksen välitys kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta kunnille. KTK antaa takauksen Kuntarahoituksen varainhankinnalle, ja vastaavasti Kuntarahoitus panttaa rahoitussääntönsä vastavakuudeksi KTK:lle. Jäsenkunnat vastaavat viime kädessä KTK:n vastuista kapitaatioperiaatteella (€/asukas). Kuntien asukasluukuun perustuva viimesijainen vastuu voi aktualisoitua vain koko kansantalouteen kohdistuvan kansainvälisen talousromahduksen myötä. Vastuu kunnan lainoista kohdistuu kuntalaisiin samalla tavalla, kuin vastuu valtion lainoista kaikkiin kansalaisiin. Tällä hetkellä kuntien takausvastuu (€/asukas) kattaa myös valtion sosiaalisen asuntotuotannon rahoituksen, joka seikka olisi korjattavissa valtion jäsenyydellä takauskeskuksessa.

Kuntarahoituksen maksukykyisyyden turvaamiseksi kaikissa oloissa on luotu erilaisia järjestelyjä.

Varainhankinta on hajautettu usealle pääomamarkkinalle. Kuntarahoituksella on vahva likviditeettisalkku.

Kuntarahoitus on Suomen Pankin rahapolitiikan vastapuoli ja voi nostaa keskuspankista luottoa likviditeettitilanteen sitä vaatiessa. Lisäksi yhtiöllä on kassanhallinnan välineenä 4 miljardin euron Euro Commercial Paper –ohjelma, jolla voidaan hankkia nopeasti alle vuoden pituista rahoitusta.

2. Itsehallintoalueiden/maakuntien rahoitus

2.1. Tulojen kerääminen ja rahoituksen kohdentaminen maakunnille

Esillä olevista rahoitusmalleista Kuntarahoitus on pitänyt parhaana maakuntien omaa verotusoikeutta joko ainoana tai valtion rahoitusta täydentävänä rahoituslähteenä. Vallan ja vastuun tasapaino on merkittävä argumentti, mutta maakuntien taloudenpidon kannalta oleellisinta on se, että oma verotusoikeus takaisi velkasaamisten nollariskisyyden (CRR 115 artiklan 2. kpl) ja sitä kautta edullisen varainhankinnan kaikissa markkinatilanteissa.

Sote- ja itsehallintoalueuudistukselle asetetuista aikatauluista johtuu, että rahoitus tultaneen toteuttamaan ainakin alun siirtymäkauden ajan valtion rahoitusmallin pohjalta.

Valtion rahoitusmallissa voidaan tulojen kerääminen toteuttaa mm. erillisen sote-veron muodossa tai osana ansiotuloverotusta. Kuntarahoituksen kannalta verotulojen kerääminen tapa valtion rahoitusmallissa on sinänsä merkityksellinen, mutta tärkeää on huolehtia siitä, että kunnat kykenevät hoitamaan jäljelle jäävät

tehtävänsä ja veloitteensa tulevaisuuden verotuloillaan.

Rahoitus voidaan kohdentaa maakunnille valtion talousarviosta joko yleiskatteellisena laskennallisena valtionosuutena maakuntien yleisiin menoihin tai sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen kustannuksiin, tai koota valtion keräämä sote-rahoitus rahastoon, joka tasaten vuosittaisia vaihteluja osoittaa rahoituksen laskennallisilla valtionosuuskriteereillä maakunnille. (Muistio 19.10.2015 / VM, STM).

2.2. Maakuntien investointien ja käyttötalouden rahoitus

Maakuntien rahoitushuollon turvaamiseen tarvitaan lainanottoa, koska verorahoitus on vuositasoinen tuloerä, ja maakuntaveromallissakin menoihin olisi käytössä lähtökohtaisesti vain vuosittainen verokertymä. Maakunnat voinevat, kuten kunnat, olla vuositasolla alijäämäisiä, mutta tasapaino on saavutettava neljän vuoden kuluessa. Investointeja ei voida käytännössä toteuttaa taserahoituksella, vaan niihin tarvitaan pitkäkestoisia rahoitusjärjestelyjä.

Paikallis- ja aluehallinnon varainhankinta voi tapahtua eri muodoissa. Kaikissa eurooppalaisissa Suomen vertailumaissa on Kuntarahoituksen kaltainen rahoituslaitos, joka on julkisen sektorin omistuksessa ja jonka varainhankinnalla on valtion, osavaltion tai kuntien takaus. Mikäli tällaista järjestelmää ei ole, ollaan sitä luomassa (esimerkiksi Ranska ja UK). Tarve kuntaomisteisen rahoituslaitoksen olemassaoloon perustuu rahoituksen saatavuuden turvaamiseen sellaisissakin markkinatilanteissa, joissa markkinaehtoisen rahoituksen kustannus on merkittävän korkea, tai investointien edellyttämää pitkäaikaista rahoitusta ei ole saatavilla. Suomessa Kuntarahoitus huolehtii omistajiensa rahoituksesta, mutta toiminta on markkinaehtoista, koska kunnat poikkeuksetta kilpailuttavat lainanottonsa. KTK-takausjärjestelmän puitteissa Kuntarahoitus voi lain mukaan rahoittaa ainoastaan kuntia ja niiden määräysvallassa olevia yhteisöjä ja sosiaalista asuntotuotantoa. Kuntakonsernien korollinen vieras pääoma on tällä hetkellä yhteensä 33.0 miljardia euroa, josta Kuntarahoituksen markkinaosuus on 46 % (emokunnat 56 % ja konserniyhtiöt 37 %).

Kuntarahoitus katsoo, että maakunnat on pidettävä kuntien yhteisen varainhankintajärjestelmän piirissä ja Kuntien takauskeskuksen jäseninä. Tämä edellyttää, että maakunnat ovat vakavaraisuusasetuksen (CRR-asetuksen) 115 artiklan mukaisesti nollariskisiä, jonka edellytyksenä puolestaan on maakuntien verotusoikeus tai valtion takaus niiden varainhankinnalle. Yhteiseen varainhankintajärjestelmään kuulumisen mahdollistaa sen, että maakunnille siirtyvän toiminnan rahoituskustannukset voidaan pitää kuntien korkotasolla.

Mikäli maakuntien varainhankinta irrotettaisiin kuntasektorin varainhankinnasta ja luotaisiin rinnakkainen järjestelmä, joka nojautuisi valtion takaukseen, joutuisi valtio takaamaan kaikkien luotonantajien saatavat maakunnilta, jolloin valtion takausvastuut kasvaisivat merkittävästi.

Mikäli Kuntarahoitus ei voisi rahoittaa maakuntia, merkitsisi se kilpailun heikkenemistä varsinkin pitkän maturiteetin rahoituksen tarjonnassa ja sitä kautta korkokustannusten nousua. Kuntarahoitukselle muutos merkitsisi asiakasrahoituksen volyymin laskua ja hajautusedun menettämistä, jolloin varainhankinta kallistuisi ja kuntien rahoituskustannukset kasvaisivat.

3. Omaisuuden ja velkojen siirto

Kuntien ja kuntayhtymien sote-kiinteistöomaisuuden siirrossa maakunnille tai valtakunnalliselle maakuntien omistuksessa olevalle kiinteistöyhtiölle siirtyy myös velkoja. Käytettävissä olevien tietojen mukaan siirto tapahtuu ns. jakautumismallilla, jolloin lainat jaettaisiin siirtyvien tilojen suhteessa. Seuraava laskelma on suuntaa-antava:

KUNTASEKTORIN TILAT 37.4 Milj. m²
josta sote-tilojen osuus arviolta (25 %) 9.3
jää kunnille (75 %) 28.1

KUNTASEKTORIN VELAT 33.0 Mrd €

josta soten osuus (25 %) 8.2

jää kunnille (75 %) 24.8

Siirron kohteena ei ole kuntasektorin velkamassa, vaan suuri määrä yksittäisiä kuntien ja kuntayhtymien sekä niiden omistamien tai niiden määräysvallassa olevien yhteisöjen velkasitoumuksia eri luottolaitoksille.

Velallisen vaihdos edellyttää lain mukaan velkojan ja takaajan suostumusta. Kuntarahoituksen suostumus on annettavissa vain sillä edellytyksellä, että siirronsaaja täyttää KTK-lain edellytykset ja on nollariskinen. Mikäli edellytys ei täyty, ei velkaa voida siirtää.

Liikepankkien ja muiden rahoituslaitosten osalta on todettava, että niidenkin osalta riskitason nousu johtaa lainojen uudelleen hinnoitteluun.

4. Yhteenveto

Edellä olevilla perusteilla Kuntarahoitus esittää, että

1. Kuntien yhteisestä varainhankintajärjestelmästä ei irroteta maakunnille siirtyvien tehtävien rahoitusta, vaan muodostettavat maakunnat pidetään nykyisen järjestelmän piirissä.

2. Tämä edellyttää sitä, että maakunnat ovat vakavaraisuusasetuksen (CRR-asetus 115 artikla) mukaisesti nollariskisiä, jonka edellytyksenä on valtion rahoitusmallissa valtion takaus niiden ottamille luotoille.

Mikäli siirtymäkauden jälkeen otettaisiin käyttöön maakuntien verotusoikeus, toteutuisi nollariskisyys verotusoikeudella.

3. Lisäksi valtion ja maakuntien on oltava Kuntien takauskeskuksen jäsenyhteisöjä, jolloin eri tahot vastaavat Kuntarahoituksen kautta toteutuneesta varainhankinnasta omalta osaltaan.

Velkojen siirto maakunnille edellyttää velkojen suostumusta. Kuntarahoituksen osalta velkoja ei voida siirtää, mikäli maakunnat eivät ole nollariskisiä.

Maakuntien nollariskisyys merkitsee myös sitä, että mikäli sote-kiinteistöomaisuus siirtyy maakuntien määräysvallassa olevalle kiinteistöyhtiölle, on kiinteistöyhtiökin nollariskinen, edellyttäen, että maakunnat antavat takauksen kiinteistöyhtiön lainoille.

Kuntarahoitus Oyj

